Hukuk Bölümü 2009/198 E. , 2009/306 K.

- 4857 sayılı İş Kanunu uyarınca verilen idari para cezasına karşı açılan davanın ADLİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi
  - İŞ KANUNU (4857) Madde 92

"İçtihat Metni"

Davacı : Hayrabolu Sadi Kıyak Öğretmenevi Müdürlüğü

Davalı : Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Edirne Bölge Müdürlüğü

O L A Y : Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Edirne Bölge Müdürlüğü'nün 10.11.2008 gün ve 13768 sayılı işlemi ile, 4857 sayılı İş Kanunu'nun 92. maddesine muhalefet edildiğinden bahisle 108. maddesine dayanılarak aynı Kanunun 107. maddesine göre para cezası verilmiştir.

Davacı vekili, para cezasına karşı adli yargı yerinde itirazda bulunmuştur.

HAYRABOLU SULH CEZA MAHKEMESİ; 12.3.2009 gün ve D. İş:2008/140 sayı ile, her ne kadar muteriz Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Edirne Bölge Müdürlüğü tarafından verilen idari para cezasının iptalini etmiş ise de; Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Edirne Bölge Müdürlüğü tarafından 4857 sayılı İş Kanunu'nun 92/2 maddesine muhalefet nedeni ile 108'inci maddesine dayanılarak aynı Kanunun 107'nci maddesi gereğince 8.000,00YTL idari para cezası verildiği, idari para cezasının iptaline Mahkemelerince bakılamayacağı, verilen idari para cezasının iptali talebinin idare mahkemesince değerlendirilmesi gerektiğinin anlaşıldığı, her ne kadar muteriz Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Edirne Bölge Müdürlüğü tarafından 4857 sayılı İş Kanunu'nun 92/2 maddesine muhalefet nedeni ile 4857 sayılı İş Kanunu'nun 108. maddesine dayanılarak aynı Kanunun 107 inci maddesi gereğince verilen 8.000,00YTL idari para cezasının iptalini talep etmiş ise de; Mahkemelerinin değil, Tekirdağ İdare Mahkemesinin görevli olduğu gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiş; bu karar kesinleşmiştir.

Davacı vekili, bu kez, söz konusu idari para cezasının kaldırılması istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

EDİRNE İDARE MAHKEMESİ; 30.6.2009 gün ve E:2009/637 sayı ile, davacı Hayrabolu Sadi Kıyak Öğretmenevi Müdürlüğü tarafından kayıt ve belge ibraz edilmemesi suretiyle 4857 sayılı İş Kanunu'nun 92/2. maddesine muhalefet edildiğinden bahisle aynı Kanunun 107 ve 108. maddeleri uyarınca 8.000,00TL para cezası verilmesine ilişkin 10.11.2008 tarih ve 13768 sayılı Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Edirne Bölge Müdürlüğü işleminin iptali istemiyle Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Edirne Bölge Müdürlüğü'ne karşı dava açıldığı, 5326 sayılı Kanun'un 5560 sayılı Yasa'nın 31'nci maddesi ile değişik 3 ve 27. maddelerinden söz ederek, dosyanın incelenmesinden, davacının işyerinde yapılan denetim sonucunda Bakanlık iş müfettişleri tarafından düzenlenen 29/08/2008 tarih ve BK/140 sayılı rapor sonucu 4857 sayılı İş Kanunu'nun 107 ve 108. maddelerine göre davalı idarece 10.11.2008 tarih ve 13768 sayılı işlemle 8.000,00TL idari para cezası kesildiği, davacı tarafından 5.12.2008 tarihinde anılan para cezasına karşı Hayrabolu Sulh Ceza Mahkemesi'nin 2008/140 sayılı dosyasında itirazda bulunulduğu, adı geçen Mahkemece, 12.3.2009 tarihli karar ile, uyuşmazlığa bakmaya idare mahkemesinin görevli olduğu gerekçesiyle görevsizlik kararı verildiği, bu karara itirazda bulunulmaması üzerine Tekirdağ İdare Mahkemesi'ne dava açıldığı, açılan davada 24.4.2009 tarih ve E:2009/268, K:2009/320 sayılı karar ile davanın yetki yönünden reddine karar verilmesi üzerine bakılmakta olan davanın açıldığının anlaşıldığı, 5326 sayılı Kanun'un 3. madde başlığında da görüleceği üzere Kabahatler Kanunu'nun genel bir kanun niteliği taşıdığı, görevli yargı merciinin tayinine dair cezaya müstenit ilgili kanunda hükme yer verilmemesi halinde 5326 sayılı Kanun'un tatbik edileceğinin benimsendiği, 5326 sayılı Kanun'un 3. maddesinin atıf yaptığı kanun yollarına dair 27'nci maddesinde ise, idari para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine dair idari yaptırım kararlarına karşı kararın tebliğ veya tefhimi tarihinden itibaren en geç 15 gün içinde sulh ceza mahkemesine başvuru yolunun düzenlendiği, ancak, idari yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde; idari yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddialarının da bu işlemin iptali talebiyle birlikte idari yargı merciinde görüleceğinin anlaşıldığı, olayda ise, dava konusu edilen idari para cezasının 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, 4857 sayılı İş Kanunu'nda 26.5.2008 tarihinde yapılan değişiklikle bu para cezasına itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmediğinin anlaşıldığı, bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 3. maddesinde belirtildiği üzere, idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağından, dava konusu idari para cezasının görüm ve çözümünün 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 27'nci maddesinin 1'nci bendi uyarınca sulh ceza mahkemesinin görev alanına girdiği, bu nedenlerle, Mahkemelerinin görevsizliğine, 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı merciinin tayin ve tespiti için Uyuşmazlık Mahkemesi'ne başvurulmasına ve dosyanın anılan Mahkemeye gönderilmesine ve davanın incelenmesinin Uyuşmazlık Mahkemesi'nin kararına kadar ertelenmesine karar vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE :

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Ahmet AKYALÇIN'ın Başkanlığında, Üyeler: Mustafa KICALIOĞLU, Mahmut BİLGEN, Habibe ÜNAL, Turan KARAKAYA, Serdar AKSOY ve Muhittin KARATOPRAK'ın katılımlarıyla yapılan 7.12.2009 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME : Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre;

Uyuşmazlık Mahkemesi Genel Kurulunun 11.7.1988 günlü, E:1988/1, K:1988/1 sayılı İlke Kararında, "2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanunun bütünüyle incelenip değerlendirilmesinden, bu Kanunun uygulanması yönünden 2 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan, 'ceza uyuşmazlıkları' ibaresinden, savcının ya da şahsi davacının talebi ile başlayan yargılaması sonunda sanığın mahkumiyetine ya da beraatine hükmedilebilecek davalarda, askeri ve adli ceza mahkemeleri arasında çıkan görev ve hüküm uyuşmazlıklarının anlaşılması, bunun dışında kalan tüm görev uyuşmazlıklarının 'hukuk uyuşmazlığı' sayılması gerektiği sonucuna varılmaktadır. Uygulanması idari organlara bırakılan cezalar, adli nitelikte olmadığından, bunlar hakkında yapılan itirazlar ya da açılan davalar 'ceza davası' olarak nitelendirilemezler. İdari niteliklerinden dolayı bu davalara ilişkin görev ve hüküm uyuşmazlıklarının Uyuşmazlık Mahkemesinin Hukuk Bölümünde incelenip çözümlenmesi gerektiği..." açıkça belirtilmiştir. Bu durum göz önüne alındığında, olay bölümünde yazılı başvuru konusu görev uyuşmazlığının Hukuk Bölümünde incelenmesi gerektiği kuşkusuzdur.

İdare Mahkemesince, 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesinde öngörülen şekilde başvurulduğu ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, adli ve idari yargı yerleri arasında doğan görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oybirliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ : Raportör-Hakim Nurdane TOPUZ'un, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu

yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Dr. İlknur ALTUNTAŞ ile Danıştay Savcısı Gülen AYDINOĞLU'nun davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ :

Dava, 4857 sayılı Kanun'a göre verilen idari para cezasının kaldırılması istemiyle açılmıştır.

4857 sayılı İş Kanunu'nun 108. maddesinin 2. fıkrasında, bu cezalara karşı tebliğ tarihinden itibaren en geç yedi gün içinde yetkili idare mahkemesine itiraz edilebileceği öngörülmüşken, 8.2.2008 gün ve 26781 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 23.1.2008 gün ve 5728 sayılı Kanun'un 578. maddesinin öö bendi ile, 22.5.2003 tarihli ve 4857 sayılı Kanun'un 108 inci maddesinin ikinci fıkrası yürürlükten kaldırılmış; son olarak anılan madde 15.5.2008 tarihli 5763 sayılı Kanun'un 10. maddesiyle, "Bu Kanunda öngörülen idari para cezaları, 101 ve 106 ncı maddelerdeki idari para cezaları hariç, gerekçesi belirtilmek suretiyle Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Bölge Müdürünce verilir. 101 ve 106 ncı maddeler kapsamındaki idari para cezaları ise doğrudan Türkiye İş Kurumu İl Müdürü tarafından verilir ve genel esaslara göre tahsil edilir. 106 ncı maddeye göre verilecek idari para cezası için, 4904 sayılı Kanunun 20 nci maddesinin (h) bendindeki tutar esas alınır" şeklinde değiştirilmiş; madde hükmü 26.5.2008 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

4857 sayılı İş Kanunu'nda idari para cezasına karşı kanun yoluna ilişkin bir düzenleme yer almamaktadır.

Öte yandan; 30.3.2005 gün ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 6.12.2006 gün ve 5560 sayılı Yasa'nın 31. maddesiyle değiştirilen 3. maddesinde, " (1) Bu Kanunun;

a) İdarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Diğer genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında,

uygulanır"; Kanunun "Başvuru yolu" başlıklı 27. maddesinin 1. fıkrasında ise "idari para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idari yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idari yaptırım kararı kesinleşir" düzenlemeleri yer almıştır.

Bu düzenlemelere göre; Kabahatler Kanunu'nun, idarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı; diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanmayacağı anlaşılmaktadır.

Görev kuralları kamu düzenine ilişkin olduğundan, görev konusunda taraflar için bir müktesep hak doğmayacağı; bu nedenle, yeni bir yasayla kabul edilen görev kurallarının, geçmişe de etkili olacağı, bilinen bir genel hukuk ilkesidir.

Davanın açıldığı andaki kurallara göre görevli olan mahkeme, yeni bir yasa ile görevsiz hale gelmiş ise, (davanın açıldığı anda görevli olan ve fakat yeni yasaya göre görevsiz hale gelen) mahkemenin görevsizlik kararı vermesi gerekeceği; ancak, yeni yasadaki görev kuralının, değişikliğin yürürlüğe girmesinden sonra açılacak davalarda uygulanacağına dair intikal hükümlerinin varlığı halinde, mahkemece görevsizlik kararı verilemeyeceği açıktır.

Diğer taraftan, dava görevsiz mahkemede açılmış, bu sırada yapılan bir kanun değişikliği ile görevsiz mahkeme o dava için görevli hale gelmiş ise, mahkeme, artık görevsizlik kararı veremeyip (yeni kanuna göre görevli hale geldiği için) davaya bakmaya devam etmesi gerekir.

İncelenen uyuşmazlıkta, öngörülen idari para cezasının 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, 4857 sayılı İş Kanunu'nda da idari para cezasına itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmediği anlaşılmıştır. Bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 3. maddesinde belirtildiği üzere, idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacak olması nedeniyle, görevli mahkemenin belirlenmesinde 5326 sayılı Yasa hükümleri dikkate alınacağından, idari para cezasına karşı açılan davanın görüm ve çözümünde, anılan Kanunun 27. maddesinin (1) numaralı bendi uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, İdare Mahkemesince yapılan başvurunun kabulü ile Sulh Ceza Mahkemesince verilen görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

SONUÇ : Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Edirne İdare Mahkemesi'nce yapılan BAŞVURUNUN KABULÜ ile Hayrabolu Sulh Ceza Mahkemesi'nin 12.3.2009 gün ve D.İş:2008/140 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 7.12.2009 gününde OYBİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.